РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН
за Сметната палата

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. (1) Този закон урежда устройството, функциите, организацията и дейността на Сметната палата, както и правомощията на нейните органи.

(2) Сметната палата извършва външен одит на бюджета и на други публични средства и дейности съгласно този закон и международно признатите одитни стандарти.

Основна задача

Чл. 2. Основната задача на Сметната палата е да контролира надеждността и достоверността на финансовите отчети на бюджетните предприятия, законосъобразното разходване и ефективното, ефикасно и икономично управление на публичните средства, както и да предоставя надеждна информация за това на Народното събрание.

Независимост

Чл. 3. Сметната палата е независима при осъществяването на своята дейност и се отчита пред Народното събрание.

Основни принципи

Чл. 4. Дейността на Сметната палата се осъществява във основа на следните принципи:

1. професионализъм, почтеност и безпристрастност

2. независимост, обективност и добросъвестност;
3. последователност и предвидимост;
4. публичност и прозрачност;
5. доверие, сътрудничество и конструктивност.

Глава втора
ФУНКЦИИ, СТАТУТ И БЮДЖЕТ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

Видове одити

Чл. 5. (1) Сметната палата извършва:

1. одити за заверка на годишни финансови отчети на бюджетни предприятия;
2. одити за съответствие при финансовото управление;
3. одити на изпълнението (одити за добро финансово управление);
4. специфични одити.

(2) Сметната палата може да извършва документални и фактически проверки и други контролни действия по отношение на юридически лица, възложени й със специални закони, само в рамките на одитната си дейност и по реда на този закон.

Обхват на одитната дейност

Чл. 6. (1) Сметната палата одитира:

1. държавния бюджет;
2. бюджета на държавното обществено осигуряване;
3. бюджета на Националната здравноосигурителна каса;
4. бюджетите на общините;
5. други бюджети, приемани от Народното събрание.

(2) Сметната палата одитира и:

1. бюджетите и извънбюджетните сметки и фондове на разпоредителите с бюджетни кредити по бюджетите по ал. 1 и управлението на тяхното имущество;
2. самостоятелните бюджети на Българската академия на науките, държавните висши училища, Българското национално радио и на Българската национална телевизия;
3. бюджетните и извънбюджетни средства, предоставяни на лица, осъществяващи стопанска дейност;
4. средствата от фондове и програми на Европейския съюз, включително управлението им от съответните органи и крайните ползватели на средствата;

5. бюджетните разходи на Българската народна банка (БНБ) и тяхното управление;

6. формирането на годишното превишение на приходите над разходите на БНБ, дължимо към държавния бюджет, и другите взаимоотношения на банката с държавния бюджет;

7. възникването и управлението на държавния дълг, държавногарантирания дълг, общинския дълг и използването на дълговите инструменти;

8. приватизирането и концесионирането на държавно и общинско имущество, както и на предоставените публични средства и публични активи на лица извън публичния сектор;

9. изпълнението на международни спогодби, договори, конвенции или други международни актове, когато това е предвидено в съответния международен акт или е възложено от оправомощен орган;

10. други публични средства, активи и дейности, когато това й е възложено със закон.

(3) Сметната палата извършва одити на управлението и разпореждането с имуществото на:

1. държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон;

2. търговските дружества с над 50 на сто държавно и/или общинско участие в капитала;

3. юридическите лица, които имат задължения, гарантирани от държавата или задължения гарантирани с държавно и/или общинско имущество.

(4) Сметната палата извършва одити на управлението и разпореждането с публични активи и пасиви, независимо от основанието за това управление и разпореждане и правното положение на лицата, които го извършват.

(5) Сметната палата изготвя доклади със становища за изпълнението на държавния бюджет, на бюджета на държавното обществено осигуряване, на бюджета на Националната здравноосигурителна каса и по бюджетните разходи на Българската народна банка, които представя в Народно събрание.

Годишна програма за одитната дейност

Чл. 7. (1) Сметната палата приема годишната програма за одитната си дейност. Народното събрание може със свое решение да възлага на Сметната палата да извършва до пет одита годишно извън предвидените в годишната програма.

(2) Сметната палата приема програмата по ал. 1 след обнародване на държавния бюджет на Република България за съответната година, но не по

късно от 31 декември на предходната година.

(3) Годишната програма за одитната дейност на Сметната палата се предоставя на Народното събрание в 7-дневен срок от нейното приемане или изменение.

(4) Годишната програма за одитната дейност на Сметната палата в частта за одита на средства от фондове и програми на Европейския съюз се изпраща на Европейската сметна палата и на Европейската комисия за сведение.

Сътрудничество с институции в Република България

Чл. 8. (1) При осъществяване на своята дейност Сметната палата си сътрудничи с:

1. държавни органи с цел повишаване на ефективността на контролната система и борба с престъпността и корупцията.

2. професионални и неправителствени организации с цел обмен на добри практики и професионално развитие.

(2) Конкретните форми на сътрудничество с институциите по ал. 1 се определят със съвместни споразумения.

Сътрудничество с Европейската сметна палата и други върховни одитни институции. Представителство.

Чл. 9. (1) Сметната палата сътрудничи с Европейската Сметна палата и с върховни одитни институции на други страни в областта на външния одит и представлява Република България в международните организации на върховните одитни институции.

(2) Сметната палата може да извършва съвместни одити с Европейската сметна палата на средства по чл. 6, ал. 2, т. 4 и с върховни одитни институции на други страни по изпълнението на международни актове по чл. 6, ал. 2, т. 9, когато това е предвидено в подписани споразумения.

Статут

Чл. 10. (1) Сметната палата е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София

(2) Сметната палата е първостепенен разпоредител с бюджетни кредити.

Бюджет

Чл. 11. Сметната палата има самостоятелен бюджет, който е част от републиканския бюджет на Република България.

Глава трета
УСТРОЙСТВО, УПРАВЛЕНИЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ

Сметна палата

Чл. 12. Сметната палата в състав председател и двама заместник-председатели се избира от Народното събрание за срок от 6 години.

Председател

Чл. 13. (1) Сметната палата се ръководи от Председател.

(2) За председател на Сметната палата, наричан по-нататък „Председател” се избира лице, което:

1. има висше образование с минимална образователно-квалификационна степен "магистър" и професионален стаж в областта на одита, финансовия контрол, финансите или счетоводството не по-малко от 15 години;

2. не е бил член на правителството или ръководител на централен орган на изпълнителната власт през последните 3 години, предхождащи избора;

3. не е осъждан за умишлени престъпления от общ характер и не е лишаван по съдебен ред от правото да заема съответната длъжност.

(3) Председателят получава основно месечно възнаграждение в размер 90 на сто от възнаграждението на председателя на Народното събрание.

(4) Председателят не може да бъде преизбиран.

Заместник - председатели

Чл. 14. (1) Заместник-председателите се избират от Народното събрание по предложение на Председателя.

(2) За заместник - председател се избира лице, което отговаря на изискванията на чл. 13, ал. 2.

(3) Заместник-председателите получават основно месечно възнаграждение в размер на 90 на сто от възнаграждението на Председателя

(4) Заместник-председателите могат да бъдат преизбирани

Несъвместимост и конфликт на интереси

Чл. 15. Председателят и заместник-председателите не могат да бъдат лица, които помежду си са съпрузи или се намират във фактическо съжителство, или са роднини по права линия без ограничения и по съребрена линия до четвърта степен включително, както и лица, свързани

по смисъла на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.

Избор на Председател и заместник-председатели

Чл. 16. (1) Народното събрание избира председател на Сметната палата три месеца преди изтичането на мандата на действащия председател.

(2) В 14-дневен срок от избирането му, Председателят прави предложение пред Народното събрание за избор на двама заместник-председатели.

(3) Избраните по ал. 1 и 2 лица встъпват в длъжност в деня на изтичането на мандата на лицата, на чието място са избрани.

(4) Лицата по ал. 1 и 2 могат да извършват научна, преподавателска или дейност, регламентирана в Закона за авторското право и сродните му права, когато дейността им не е в противоречие с принципите на независимост и присъственост при упражняване на функциите им.

Клетва

Чл. 17. Председателят и заместник-председателите полагат пред Народното събрание следната клетва:

"Заклевам се в името на Република България да спазвам Конституцията и законите на страната, да работя за осъществяването на поверените на Сметната палата функции, като се ръководя от принципите за независимост, обективност и добросъвестност при изпълнението на задълженията, възложени ми от закона. Заклех се."

Предсрочно прекратяване на пълномощията

Чл. 18. (1) Пълномощията на председателя и заместник-председателите се прекратяват от Народното събрание преди изтичането на мандата им:

1. по тяхна писмена молба;

2. при невъзможност да изпълняват задълженията си повече от 6 месеца;

3. когато са осъдени за умишлено престъпление от общ характер или са лишени по съдебен ред от правото да заемат съответната длъжност;

4. поради несъвместимост по чл. 13, ал. 2, т. 3 и чл. 15, настъпила след избора;

5. при влизане в сила на акт, с който е установен конфликт на интереси по Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на

интереси;

6. при смърт.

(2) При прекратяване на пълномощията на Председателя, Народното събрание определя негов заместник, който да изпълнява задълженията му до избирането на нов председател.

(3) В случаите по ал. 1, т. 2 - 5 Председателят прави мотивирано предложение пред Народното събрание за освобождаване на съответния Заместник-председател.

(4) При прекратяване на пълномощията на заместник председател Председателят в едномесечен срок прави предложение пред Народното събрание за избиране на нов заместник-председател.

(5) Новоизбраният Председател или заместник-председател довършва мандата на този, на чието място е избран.

Имунитет на председателя

Чл. 19. Председателят се ползва с имунитет при условията и по реда на чл. 70 от Конституцията на Република България.

Правомощия на председателя

Чл. 20. Председателят:

1. ръководи, организира и контролира дейността на Сметната палата и я представлява в страната и чужбина;

2. определя правомощия по ръководство, организация и контрол на одитната дейност на заместник-председателите;

3. определя свой заместник при отсъствие;

4. утвърждава бюджета и отчета за неговото изпълнение;

5. упражнява правомощия на разпоредител с бюджетни кредити;

6. утвърждава Правилник за устройство и организация на дейността на Сметната палата, Етичен кодекс на работещите в Сметната палата, Наръчник за прилагане на международно признатите одитни стандарти и одитната дейност на Сметната палата, Правилник за подбор, назначаване, обучение, оценка на трудовото изпълнение и професионалното развитие на одиторите и служителите, стратегии, политики, указания и други вътрешни актове, уреждащи дейността на институцията.

7. утвърждава годишната програма за одитната дейност;

8. сключва, изменя и прекратява трудовите договори с одиторите и служителите на Сметната палата, в съответствие с предвидените с този закон Правила.

9. участва в заседанията на Консултативния съвет на Сметната палата.

Функционална и териториална организация

Чл. 21. (1) Одитната дейност в Сметната палата се организира в дирекции. Към дирекциите могат да се обособяват отдели, сектори, както и изнесени работни места на територията на страната.

(2) Дирекции се ръководят от директори.

(3) За директор на дирекция се назначава лице, което отговаря на следните изисквания:

1. има висше образование с минимална образователно-квалификационна степен "магистър";

2. има трудов и/или служебен стаж не по-малко от 7 години в областта на одита, финансовия контрол, финансити или счетоводството;

3. е спечелило конкурс за директор;

4. притежава опит като ръководител, не по малко от три години.

(4) При отсъствие на директор на дирекция, неговите правомощия се упражняват от друг директор на дирекция, определен със заповед на Председателя.

Консултативен съвет на Сметната палата

Чл. 22. (1) Консултативният съвет на Сметната палата включва председателя на Сметната палата, четирима членове с професионален опит в областта на одита, финансовия контрол, финансите или счетоводството не по-малко от 15 години, както и един представител на професионалната организация на регистрираните одитори. Председателят председателства заседанията на Консултативния съвет, но не участва в гласуването на решенията.

(2) Членовете на Консултативния съвет се избират от Народното събрание за срок от пет години. Членовете могат да бъдат преизбирани.

(3) Консултативният съвет на Сметната палата приема:

1. правила за организацията на своята дейност;

2. правила за условията и реда за провеждане на изпит за назначаване на одитори в Сметната палата;

(4) Консултативният съвет на Сметната палата дава становища по:

1. одитните доклади за резултатите от одитите, възложени от Народното събрание, които стават неразделна част от докладите;

2. доклада на Комисията за заверка на годишния финансов отчет на Сметната палата до Народното събрание

3. отчета за изпълнението на бюджета на Сметната палата;

4. отчета за дейността на Сметна палата;

5. отчетите за изпълнение на стратегията и плана за обучение на персонала;

6. оценките на трудовото изпълнение и професионалното развитие на одиторите и служителите в случай на подадено до Съвета възражение, или в случаите по чл. 34, ал. 3;

7. случаи на неспазване на нормите на Етичния кодекс на одиторите;

8. назначаване и освобождаване на ръководителя на звеното за вътрешен одит, статута, стратегическия и годишен план за дейността на звеното по вътрешен одит, както и по одитните му доклади;

9. ги становища по въпроси, възложени от Народно събрание.

(5) Консултативният съвет на Сметната палата дава препоръки:

1. по проекта за бюджет на Сметната палата;

2. по проекта за годишна програма за одитна дейност на Сметната палата;

3. по проектите за стратегия и плановете за обучение на персонала;

4. за промени в актовете по чл. 20, т. 6;

5. по организационната структура на Сметната палата;

6. за подобряване ефективността на контрола по изпълнение на препоръките на Сметната палата;

(6) Консултативният съвет извършва два пъти в годината преглед на качеството на приключили одити, подбрани на извадков принцип и на одитите, възложени с решение на Народното събрание. Доклад с обобщените резултати от прегледите се изпраща на Народно събрание за сведение и се публикува на интернет-страницата на Сметната палата.

(7) Членовете на Консултативния съвет се въздържат от всякаква професионална дейност, която е несъвместима с принципите на независимост и присъственост при упражняване на функциите им, определени с този закон.

(8) Членовете на Консултативния съвет, с изключение на Председателя, за участието си във всяко заседание получават възнаграждение в размер на една минимална работна заплата за страната.

Глава четвърта
ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА РЪКОВОДНИТЕ ОРГАНИ И СЛУЖИТЕЛИТЕ В СМЕТНАТА ПАЛАТА

Ръководни органи и служители в Сметната палата

Чл. 23. (1) Ръководни органи на Сметната палата са Председателят и заместник-председателите.

(2) Служители на Сметната палата са директорите на дирекции, одиторите и служителите от администрацията.

Права и задължение по трудови правоотношения

Чл. 24. (1) Трудовите правоотношения на служителите на Сметната палата се уреждат съгласно разпоредбите на Кодекса на труда.

(2) Лицата по ал. 1 са длъжни да спазват изискванията на Етичния кодекс на работещите в Сметната палата и Наръчника за прилагане на Международно признатите одитни стандарти и одитната дейност на Сметната палата. При неизпълнение на тези изисквания на служителите на Сметната палата могат да бъдат налагани дисциплинарни наказания при условията и реда, определени в Кодекса на труда.

Одитори

Чл. 25. (1) За одитор на Сметната палата се назначава лице, което:

1. е с висше образование, с минимална образователно квалификационна степен „магистър” и с трудов или служебен стаж не по-малко от 3 години, и

2. е преминало успешно изпита за одитор в Сметната палата, съгласно правилата за условията и реда за провеждане на изпит за назначаване на одитори в Сметната палата или притежава сертификат за одитор;

3. е спечелило конкурс за назначаване по реда на Правилника за подбор, назначаване, обучение, оценка на трудовото изпълнение и професионалното развитие на одиторите и служителите на Сметната палата.

(2) Одиторските рангове са одитор, старши одитор първа степен, старши одитор втора степен и главен одитор. Повишаването в ранг се осъществява съгласно Правилника за подбор, назначаване, обучение, оценка на трудовото изпълнение и професионалното развитие на одиторите и служителите на Сметната палата.

(3) За стажант-одитор се назначава лице с висше образование, с минимална образователно квалификационна степен „магистър”, което е спечелило конкурс, съгласно Правилника за подбор, назначаване, обучение, оценка на трудовото изпълнение и професионалното развитие на одиторите и служителите на Сметната палата. Стажант одиторът подпомага одитната дейност.

(4) Одиторите извършват одити в одитни екипи. Ръководителите на одитните екипи се определят от съответния директор на дирекция и носят отговорност за професионалното ръководство и качественото извършване на одитите.

Несъвместимост за заемане на длъжност

Чл. 26. (1) За служители на Сметната палата се назначават лица, които не са осъждани за умишлено престъпление от общ характер и не са лишени по съдебен ред от правото да заемат съответната длъжност.

(2) При настъпване на промени в обстоятелствата по ал. 1 лицата са длъжни да уведомят писмено в 7-дневен срок Председателя, който е задължен да предприеме действия в съответствие със законовите му правомощия.

Стаж

Чл. 27. (1) Стажът на директорите на дирекции, одиторите и служителите от администрацията на ръководни длъжности и експертни длъжности с ръководни функции, придобит на съответните длъжности в Сметната палата, се признава за служебен стаж по специалността при кандидатстване за назначаване на длъжности, за които се изисква служебен стаж по специалността.

(2) Стажът на лицата, придобит на длъжности в Сметната палата, за които се изисква висше юридическо образование, се зачита за стаж по чл. 164, ал. 1 - 5 от Закона за съдебната власт и по чл. 8, ал. 1, т. 3 от Закона за нотариусите и нотариалната дейност.

Право на представително облекло

Чл. 28. Служителите на Сметната палата имат право на представително облекло на стойност до три минимални месечни работни заплати за страната, като средствата се осигуряват с нейния бюджет.

Отличия и награди

Чл. 29. Служителите на Сметната палата могат да бъдат награждавани еднократно с отличия и с предметни или парични награди до размера на основната месечна заплата за изпълнение на определени задачи в рамките на разполагаемите средства по бюджета за съответната година. Отличията и наградите и условията за присъждането им се определят с Правилника за устройство и организация на дейността на Сметната палата.

Забрана за извършване на платена дейност

Чл. 30. (1) Лицата по чл. 23, ал. 2 не могат да заемат друга платена длъжност или да извършват друга платена дейност освен научна, преподавателска или дейност, регламентирана в Закона за авторското право и сродните му права.

(2) Обстоятелствата по ал. 1 се удостоверяват пред работодателя с декларация.

Възнаграждения

Чл. 31. (1) Основните месечни възнаграждения на служителите на Сметната палата се определят от Председателя съгласно вътрешните правила за работната заплата и разполагаемите средства по бюджета за съответната година.

(2) Работещите в Сметната палата могат да получават допълнителни възнаграждения за постигнати резултати по ред, установен със закон или с акт на Министерския съвет или с вътрешните правила за работната заплата.

Задължение за опазване на информация

Чл. 32. (1) Лицата по чл. 23 и членовете на Консултативния съвет са длъжни да опазват класифицираната информация, представляваща държавна или служебна тайна, както и търговската, банковата или друга защитена от закона тайна и да не разгласяват факти и обстоятелства, станали им известни при или по повод изпълнението на техните задължения.

(2) Лицата по чл. 23 и членовете на Консултативния съвет при постъпване на работа подписват декларация за опазване на тайната и за неразгласяване на факти и обстоятелства по ал. 1.

Обучение и професионалната квалификация

Чл. 33. (1) Служителите на Сметната палата са длъжни да участват в обучението, организирано от Сметната палата за поддържане и повишаване на професионалната квалификация.

(2) Разходите по ал. 1 са за сметка на бюджета на Сметната палата.

Оценка на трудовото изпълнение. Последици

Чл. 34. (1) Служителите на Сметната палата подлежат ежегодно на оценка за трудовото изпълнение.

(2) Оценката на трудовото изпълнение се извършва по условия и ред, определени с Правилника за подбор, назначаване, обучение, оценка на трудовото изпълнение и професионално развитие на служителите.

(3) Трудовото правоотношение на служител може да бъде прекратено, когато е получил две последователни най-ниски годишни оценки.

Застраховки

Чл. 35. Ръководните органи и одиторите се застраховат

задължително със застраховките "Живот" и "Злополука" за сметка на бюджета на Сметната палата.

Глава пета
Одитна дейност. Правомощия и задължения на одиторите и ръководните органи

Възлагане на одитите

Чл. 36. (1) Одитите по годишната програма за одитната дейност се възлагат със заповед на заместник председател.

(2) Одитите по решение на Народното събрание се възлагат със заповед на Председателя.

(3) Одитите се извършват в одитирания обект и/или в помещенията на Сметната палата по програма, утвърдена от заместник председател, съответно от Председателя в случаите по ал. 2.

Правомощия при извършване на одитите

Чл. 37. (1) Одиторите, директорите на дирекции и ръководните органи на Сметната палата, по време и във връзка с извършваните одити имат право:

1. на свободен достъп до служебните помещения и до всички документи, отчети, активи и пасиви, свързани с финансовото управление на одитираните организации, включително да изискват годишните финансови отчети на дружествата с държавно и общинско участие, които подлежат на одит и протоколите от заседанията на техните органи;

2. да изискват в определени от тях срокове справки, заверени копия от документи и друга информация във връзка с предварителното проучване и извършването на одитите, включително на електронен носител;

3. да изискват устни и писмени обяснения от длъжностни лица, включително от бивши длъжностни лица, по факти, които са констатирани при одитите, както и по въпроси, които са свързани с тяхната дейност;

4. да изискват справки, заверени копия от документи и друга информация от физически лица, юридически лица и еднолични търговци извън одитирания обект, свързани с възможни случаи на незаконна дейност, които засягат финансовите и имуществените интереси на одитирания обект или средствата от фондове и програми на Европейския съюз;

5. да изискват и да получават информация от всички органи в страната, както и достъп до базите им от данни във връзка с дейността на Сметната палата.

6. да присъстват на заседания на органите на одитираните

организации и лица, ако дневният им ред е във връзка с провеждания одит.

(2) При упражняване на правомощията по ал. 1 достъпът до класифицирана информация се извършва при условията и реда на Закона за защита на класифицираната информация.

(3) Одиторите на Сметната палата могат да изискват извършване на инвентаризации във връзка с одитите.

Задължения на ръководителите и длъжностните лица в одитираните организации

Чл. 38. (1) Ръководителите и длъжностните лица в одитираните организации са длъжни да оказват съдействие на лицата по чл. 37, ал. 1 при осъществяване на правомощията им и да осигуряват подходящи помещения и технически средства за извършване на одитите, включително ползване на телекомуникационни средства.

(2) Лицата по ал. 1 не могат да се позовават на държавна, служебна, търговска, банкова или друга защитена от закона тайна при извършване на одити от Сметната палата.

(3) При отказ от съдействие за упражняване на правомощията по чл. 37, включително при непредставяне на изисквана информация Председателят, след писмено предупреждение, може да оповести незаконосъобразното поведение на съответните длъжностни лица и със свое решение да приеме за доказано, че въз основа на умишлено ограничаване на одитния обхват и/или събирането на достатъчни доказателства, съществува основателно съмнение за наличието на незаконосъобразни практики в областта, за която не се осигурява достъп или се отказва информация. Решението на Председателя се оповестява и се изпраща на Народното събрание или на общинския съвет. В този случай ръководителят на одитираната организация е длъжен да даде публично.

(4) При отказ за предоставяне на информация по чл. 37, ал. 1, т. 4 Председателят има право да издаде заповед за извършване на проверка на юридическото лице или на едноличния търговец във връзка с отказаната информация.

(5) При възпрепятстване на проверката по ал. 4 от юридическото лице или от едноличния търговец Сметната палата сезира органите на прокуратурата.

(6) Събраните писмени доказателства при проверката по ал. 4 са неразделна част от документацията за извършения одит в одитираната организация.

Отговорност за причинени вреди

Чл. 39. Ръководните органи на Сметната палата, директорите на дирекции и одиторите не носят имуществена отговорност за причинени вреди при упражняване на своите правомощия, освен ако са извършили престъпление или са действали умишлено.

Несъвместимост и конфликт на интереси при извършването на одитите

Чл. 40. (1) В одитите не могат да участват лица, които са роднини по права линия без ограничения и по съребрена линия до четвърта степен включително с длъжностните лица в одитирания обект, чиято дейност е свързана със събиране или разходване на бюджетни и други публични средства и с управление на имущество по чл. 6, или са техни съпрузи, или се намират във фактическо съжителство, както и тези, които са работили в одитирания обект или са участвали в неговото управление през последните 3 години, или имат частен интерес по смисъла на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси от одитираната дейност.

(2) Обстоятелствата по ал. 1 се декларират писмено преди започването на одита пред заместник председател.

(3) Когато несъвместимостта по ал. 1 се установи в процеса на одита, лицата са длъжни да си направят писмен отвод.

(4) Декларациите по ал. 2 и отводите по ал. 3 са неразделна част от документацията за извършения одит.

Външни експерти

Чл. 41. (1) В отделни случаи за проверка на специфични въпроси при одитите могат да се привличат и външни експерти при спазване изискванията на чл. 40 и на международно признатите одитни стандарти.

(2) Лицата по ал. 1 подписват декларация за опазване на тайната и неразгласяване на факти и обстоятелства по чл. 32, ал. 2.

Мерки по време на одита при незаконосъобразни и увреждащи действия

Чл. 42. При установени в процеса на одита действия, които създават възможност за незаконосъобразно събиране или разходване на бюджетни или други публични средства, както и за увреждане на имущество на одитиран обект, отговорният заместник председател, по предложение на ръководителя на одитния екип и директора уведомява съответния компетентен орган за предприемане на мерки за спиране на действията.

Изготвяне на проект на одитен доклад

Чл. 43. В срок до 14 дни от завършване на одита ръководителят на одитния екит изготвя проект на одитен доклад, съгласно приетата одитна програма и при спазване на изискванията на закона и международно признатите одитни стандарти.

Правомощия на директор на дирекция

Чл. 44. (1) Директорът упражнява контрол за съответствие на проекта за одитен доклад с изискванията по чл. 43, оценява доказателствата по отношение на тяхната надеждност и достатъчност и обвързаността им с направените констатации, изводи, оценки и препоръки.

(2) Директорът се произнася с мотивирано писмено решение, с което:

1. одобрява проекта на одитния доклад;

2. връща проекта на одитен доклад с указания за доработване и отстраняване на допуснатите пропуски;

(3) В 14-дневен срок от решението по ал. 2, т. 2 ръководителят на одитния екип изпраща преработения проект на одитен доклад на директора за одобрение.

(4) При несъгласие с дадените указания ръководителят на одитния екип прави писмено възражение пред отговорния заместник-председател.

(5) Заместник-председателят разглежда възражението и се произнася с мотивирано писмено решение, което е окончателно.

Връчване на проекта на одитен доклад

Чл. 45. (1) Одобреният проект на одитен доклад се връчва на ръководителя на одитираната организация срещу разписка не по-късно от един месец след приключването на одита. Ръководителят на одитния екип е длъжен да уведоми лицето или лицата, които са ръководили организацията през одитирания период, за връчване на проекта на доклада и запознаване със съдържанието му. При одити с голям брой на одитираните организации и обекти или с голям обхват на одитната задача срокът за връчване на проекта на одитния доклад може да е до два месеца след приключването на одита, който се определя със заповедта по чл. 36, ал. 1 или 2.

(2) Независимо от задължението за уведомяване по ал. 1 съобщение за връчването на одитния доклад се публикува на интернет страницата на Сметната палата, като съответният ръководен орган на Сметната палата може да предприеме и други действия за своевременно уведомяване на бившите ръководители на одитираната организация.

(3) Ръководителят на одитираната организация и лицата по ал. 2 могат да дадат писмени възражения по проекта на одитния доклад,

предоставяйки допълнителни доказателства и/или допълнителни писмени обяснения в 14-дневен срок от връчването му.

(4) При писмено искане на ръководителя на одитираната организация отговорният заместник-председател може да удължи със 7 дни срока по ал. 3.

(5) Заместник-председателят изготвя мотивирано заключение по възраженията по ал. 3 в 14-дневен срок от получаването им и ги представя на председателя заедно с писмени мотивирани предложения за изменения на констатации, изводи, оценки или препоръки.

(6) При закриване на одитирана организация проекта на одитният доклад се връчва на ръководителя на правоприемника. Когато не е определен правоприемник, проекта на одитният доклад се изпраща за сведение на органа, взел решение за закриване на организацията.

Окончателен одитен доклад

Чл. 46. (1) Председателят или оправомощен от него заместник-председател, различен от този по чл. 45, ал. 5, издава окончателен одитен доклад, въз основа на цялостна оценка на доказателствата и на възраженията и обясненията на лицата по чл. 45, ал. 3, като може да:

1. приеме или отхвърли напълно или частично заключението по чл. 45, ал.5 и направените към него предложения за изменения, и в резултат на това приеме, измени, отмени изцяло или частично констатации, изводи, оценки и препоръки в одитния доклад;

2. отхвърли изцяло одитния доклад поради неотстраними пропуски и нередности в него.

(2) Когато промените в одитния доклад водят до изводи за нарушения, за които се търси по-голяма отговорност, Председателят уведомява за това ръководителя на одитираната организация.

(3) Ръководителят на одитираната организация може да представи допълнително писмено възражение по промените в констатациите, оценките и изводите по ал. 2 в 14-дневен срок от получаване на уведомлението.

(4) Председателят се произнася окончателно по допълнително представеното възражение по ал. 3.

Изпращане на одитния доклад на одитирания обект

Чл. 47. (1) Председателят изпраща на ръководителя на одитираната организация окончателния одитен доклад в 7-дневен срок от издаването му.

(2) Когато одитираната организация е второстепенен или от по-ниска степен разпоредител с бюджетни кредити, докладът по ал. 1 се изпраща и на първостепенния разпоредител с бюджетни кредити за сведение

или за предприемане на конкретни действия в съответствие със законовите му правомощия.

(3) Председателят може да изпрати доклада и на други органи, които имат отношение към извършения одит, за сведение или за предприемане на съответни действия.

Контрол за изпълнение на препоръките

Чл. 48. (1) Председателят или оправомощен от него заместник председател организира осъществяването на навременен контрол за изпълнението на препоръките и редовно информира за това Консултативния съвет на Сметната палата.

(2) Ръководителят на одитираната организация е длъжен да предприеме мерки за изпълнение на препоръките и да уведоми писмено за това председателя в определен в доклада срок, който трябва да бъде съобразен с характера на препоръките.

(3) При неизпълнение на препоръките председателят изпраща доклад с предложения за предприемане на действия съответно на Народното събрание, на Министерския съвет или на общински съвет.

Мерки при нарушения на режима на обществените поръчки

Чл. 49. (1) Когато са констатирани нарушения на процедурите за възлагане на обществени поръчки, одитният доклад в частта за нарушенията на процедурите се изпраща на Агенцията за обществени поръчки.

(2) Докладите по ал. 1 се изпращат в 7-дневен срок от приемането на одитния доклад.

Искане за отстраняване от длъжност на виновно лице

Чл. 50. С одитния доклад председателят може да поиска отстраняване от длъжност на лице, което носи управленска отговорност и в следствие на негово действие или бездействие са допуснати тежки или системни нарушения на закона или системно не са изпълнявани дадени от Сметната палата препоръки.

Предложение за ограничаване на разходи на одитирана организация

Чл. 51. (1) След издаването на окончателния одитен доклад, както и при отказ от заверка на финансов отчет, Председателят може да предложи на министъра на финансите ограничаване на разходите по бюджета на одитирана организация, която нарушава закона или системно не изпълнява дадените препоръки, до отстраняване на нарушенията.

(2) Предложението по ал. 1 не може да съдържа мерки, които водят до преустановяване на дейността на засегнатата организация.

Прилагане на Административнопроцесуалния кодекс

Чл. 52. За неуредените случаи в производството по чл. 36-47 се прилагат съответно разпоредбите на глави втора, пета, шеста и седма от Административнопроцесуалния кодекс.

Одит и заверка на финансови отчети

Чл. 53. (1) Сметната палата осъществява одит за заверка на:

1. годишните финансови отчети на бюджетните организации - първостепенни разпоредители с бюджетни кредити, на бюджетните организации - второстепенни разпоредители с бюджетни кредити, които упражняват самостоятелни бюджети по силата на специални закони, с изключение на висшите учебни заведения;

2. годишните финансови отчети на общините, чиито бюджети надхвърлят 10 млн. лева;

3. други финансови отчети, когато това е предвидено в закон.

(2) Годишните финансови отчети на общините, чиито бюджети не надхвърлят 10 млн. лева както и на висшите учебни заведения се извършват по тяхно искане от регистрирани одитори.

(3) Одитите за заверките на годишните финансови отчети се извършват по реда на този закон, актовете за неговото прилагане и международните одиторски стандарти.

(4) Периодичните отчети за изпълнението на бюджетите и извънбюджетните сметки и фондове на лицата по ал. 1 се предоставят на Сметната палата за осъществяване на текущ контрол, оценка на риска и предварително проучване във връзка с одитите.

(5) Срокът за представяне в Сметната палата на отчетите по ал. 1 се определя от министъра на финансите съгласувано със Сметната палата;

(6) При непредставяне или при представяне след срока по ал. 5 или при отказ за заверка на отчетите по ал. 1 Председателят на Сметната палата уведомява министъра на финансите за предприемане на конкретни действия в съответствие със законовите му правомощия.

(7) Възлагането на одита за заверка на отчетите по ал. 1 се извършва със заповед на заместник-председател.

(8) Ръководителят на одитния екип изготвя одитен доклад и становище за извършения одит със заключение за заверка или за отказ от заверка на съответния отчет. Одитното становище за заверка на финансов отчет може да бъде:

1. одитно становище за заверка без резерви;

2. одитно становище за заверка без резерви с обръщане на внимание;

3. одитно становище за заверка с резерви;

4. одитно становище за отказ за заверка;

(9) Основанията за формиране на одитно становище при одит за заверка на финансовите отчети се уреждат с международно признатите одитни стандарти.

(10) Докладът и становището по ал. 8 се проверява и одобрява от съответния директор на дирекция.

(11) Отговорният заместник-председател одобрява одитните доклади и становища.

(12) Докладът и одитното становище се връчват на ръководителя на съответната организация.

(13) В случай на отказ от заверка Председателят на Сметната палата уведомява министъра на финансите за предприемане на мерки по чл. 38 от Закона за устройство на държавния бюджет. Когато одита се отнася до второстепенен разпоредител с бюджетни кредити, одитното становище се изпраща и на съответния първостепенен разпоредител с бюджетни кредити.

Становища по отчети за изпълнение на бюджети

Чл. 54. (1) Министерският съвет, Националният осигурителен институт, Националната здравноосигурителна каса и Българската народна банка представят на Сметната палата в 7-дневен срок от одобряването им отчети съответно за изпълнението на държавния бюджет, на бюджета на държавното обществено осигуряване, на бюджета на Националната здравноосигурителна каса и по бюджетните разходи на Българската народна банка за предходната година.

(2) Сметната палата изготвя становища по отчетите по ал. 1 не по-късно от 3 месеца от получаването им.

Уведомления до компетентни органи за предприемане на мерки

Чл. 55. (1) При наличие на данни за вреди и за нарушения при изпълнението на бюджети и извънбюджетни сметки и фондове или при управлението на имущество, които не съставляват престъпление, Председателят изпраща одитния доклад на съответния компетентен орган за търсене на имуществена или административнонаказателна отговорност. Съответният орган задължително в 14-дневен срок от получаването на материалите от одита или одитния доклад възлага извършване на необходимите действия за търсене на отговорност.

(2) Органът по ал. 1 уведомява Председателя в срок до два месеца от получаването на материалите от одита или одитния доклад за предприетите мерки по тях.

(3) Председателят оповестява получените уведомления, както и неизпълнението на задължението за уведомление.

Уведомления при данни за престъпление

Чл. 56. (1) При наличие на данни за престъпление Председателят изпраща одитния доклад и материалите към него на прокуратурата.

(2) Органите на прокуратурата уведомяват текущо Сметната палата за предприетите действия по изпратените материали по ал. 1.

(3) Сметната палата не може да огласява данни в случаите по ал. 1 до приключване на наказателното производство.

(4) При наличие на данни за престъпление при управлението на средства от фондове и програми на Европейския съюз с решение на Сметната палата материалите от одита или одитният доклад се изпращат и на специализираните органи за превенция и борба с измамите и корупцията на Европейския съюз и на Националния ръководител съгласно Меморандума за разбирателство между правителството на Република България и Европейската комисия за създаване на Национален фонд.

Оповестяване на одитните доклади

Чл. 57. (1) Сметната палата оповестява одитните доклади, които не представляват защитена от закона тайна, включително на средствата от фондове и програми на Европейския съюз, както и становищата по чл. 54.

(2) Оповестяването се прави чрез интернет страницата на Сметната палата или по друг подходящ начин, определен от Председателя.

(3) Извършени одити не се оповестяват преди окончателния доклад по чл. 46.

(4) Докладите и становищата по чл. 54, ал. 1 се оповестяват след внасянето им в Народното събрание.

Оповестяване на други обстоятелства

Чл. 58. Председателят оповестява неизпълнението на задълженията по чл. 38, неизпълнението на дадените препоръки, отказът от отстраняване от длъжност по чл. 50, както и други обстоятелства, определени от него.

Одитни доклади на средства от фондове и програми на Европейския съюз и по изпълнение на международни актове

Чл. 59. Доклади за извършените одити, включително одитните доказателства, на средства от фондове и програми на Европейския съюз и на изпълнението на международни актове по чл. 6, ал. 2, т. 9 се предоставят на Европейската сметна палата, на Европейската комисия и на Националния ръководител съгласно Меморандума за разбирателство между правителството на Република България и Европейската комисия за създаване на Национален фонд.

Глава шеста
ОТЧЕТНОСТ И КОНТРОЛ ВЪРХУ ДЕЙНОСТТА НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

Внасяне на доклади в Народното събрание

Чл. 60. (1) Председателят на Сметната палата внася в Народното събрание:

1. доклади по отчетите за изпълнението на държавния бюджет, бюджета на държавното обществено осигуряване, бюджета на Националната здравноосигурителна каса и по бюджетните разходи на Българската народна банка за предходната година;

2. доклади за извършени одити на бюджетни системи или със значими резултати за съответните бюджети и другите публични средства и дейности;

3. одитните доклади за извършените одити по решение на Народното събрание.

(2) При поискване от Народното събрание или от негова комисия Сметната палата предоставя конкретни одитни доклади.

Предложения за разглеждане на одитни доклади

Чл. 61. Консултативният съвет на Сметната палата, както и Председателят могат да правят предложения до Народното събрание и нейните специализирани комисии за разглеждане на одитни доклади с важно значение за подобряване на бюджетната дисциплина и управлението на бюджетните и/или другите публични средства и дейности.

Отчет за дейността на Сметната палата

Чл. 62. (1) В срок до 30 септември на текущата година Председателят на Сметната палата внася в Народното събрание отчет за

дейността ѝ за предходната година.

(2) Отчетът се публикува в Интернет страницата на Сметната палата..

Одит на годишния финансов отчет на Сметната палата

Чл. 63. (1) Годишният финансов отчет на Сметната палата се одитира от независима комисия, в която се включват най-малко двама регистрирани одитори.

(2) Числеността и съставът на комисията по ал. 1 се определят от Народното събрание.

(3) Докладът на комисията по отчета по ал. 1 се представя в Народното събрание заедно с отчета за дейността на Сметната палата за съответната година.

(4) Председателят на Сметната палата може да дава писмено становище по доклада по ал. 3, което се прилага към него и се представя в Народното събрание.

(5) Докладът по ал. 3 се оповестява след приемането му от Народното събрание заедно със становището по ал. 4.

(6) Разходите за извършване на одита по ал. 1 са за сметка на бюджета на Сметната палата.

Глава седма
АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 64 (1) За нарушение по чл. 38, ал. 1-5 и чл. 55, ал. 2 виновните лица се наказват с глоба от 1 000 до 5 000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 глобата е от 2 000 до 10 000 лв.

(3) Глобите по ал. 1 и 2 се внасят в приход на републиканския бюджет.

Чл. 65. (1) Актовете за констатиране на нарушенията се съставят от одиторите, а наказателните постановления се издават от Председателя или от оправомощено от него длъжностно лице.

(2) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Одит" е проверката, която включва действията по събиране и

анализиране на финансова и нефинансова информация за оценка на управлението на бюджетните и другите публични средства и дейности и на отчетността в одитирания обект с цел подобряването им.

2. "Одит за заверка на годишните финансови отчети" е проверката на финансовата отчетност на одитираната бюджетна организация с цел изразяване на независимо становище относно достоверността, законосъобразността и редовността на изготвения от него финансов отчет или отчет за изпълнението на бюджета и извънбюджетните сметки и фондове, както и на включената в тях финансова и нефинансова информация във връзка със заверката на отчетите.

3. "Одит за съответствие при финансовото управление" е проверката на системите за финансово управление и контрол, включително на вътрешния одит и на управленските решения във връзка с организацията, планирането, управлението, отчитането и контрола на бюджетните и другите публични средства и дейности в одитираната организация с оглед на спазването на изискванията на нормативните актове, вътрешните актове и договорите.

4. "Одит на изпълнението /одит за добро финансово управление/" е проверката на дейностите по планиране, изпълнение и контрол на всички равнища на управление в одитирания обект с оглед на тяхната ефективност, ефикасност и икономичност:

а) "Ефективност" е степента на постигане на целите на одитирания обект при съпоставяне на действителните и очакваните резултати от неговата дейност;

б) "Ефикасност" е постигането на максимални резултати от използваните ресурси при осъществяване на дейността на одитирания обект;

в) "Икономичност" е придобиването с най-малки разходи на необходимите ресурси за осъществяване на дейността на одитирания обект при спазване на изискванията за качество на ресурсите.

5. „Одитирана организация" е всяка организация, която подлежи на одит съгласно изискванията на този закон.

6. "Специфични одити" са одитите, извършвани при условията и по реда на специален закон.

7. "Одитиран обект" е програмата, дейността или функцията, в рамките на отделна одитирана организация или в рамките на публичния сектор като цяло, които са обект на одит.

8. „Публични средства" са средствата по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителната разпоредба на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор.

9. „Публични активи" са публичните средства, както и всички

имущества, които са държавна или общинска собственост или са обект на права на бюджетни предприятия.

10. „Бюджетно предприятие” е всяка организация по смисъла на пар. 1, т. 1 от Закона за счетоводството.

11. „Финансов контрол” е всяка форма на контрол, свързана с управлението на публични средства и дейности, осъществявана чрез специализирани правомощия и процедури, включително бюджетен контрол, финансов инспекционен контрол, данъчен контрол, митнически контрол и други подобни.

12. "Повторно" е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на наказателното постановление, с което нарушителят е наказан за същото по вид нарушение.

13. “Международно признати одитни стандарти” са:

а) Одитните стандарти, издадени от Комитета за одитни стандарти на Международната организация на върховните одитни институции – ИНТОСАЙ (INTOSAI);

б) Международните одиторски стандарти (Intenational Standarts on Auditing), издадени от Борда на Международната федерация на счетоводителите (International Federation of Accountants);

в) Международните стандарти за финансово отчитане, издадени от Борда на Международната федерация на счетоводителите (International Federation of Accountants).

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Този закон отменя Закона за Сметната палата (Обн., ДВ, бр. 109 от 2001 г., изм. и доп., бр. 45 от 2002 г., изм., бр. 31 от 2003 г., изм. и доп., бр. 38 от 2004 г., изм., бр. 34 от 2005 г., бр. 105 от 2005 г., доп., бр. 24 от 2006 г., изм., бр. 27 от 2006 г., бр. 33 от 2006 г., бр. 37 от 2006 г., бр. 64 от 2007 г., бр. 109 от 2007 г., бр. 67 от 2008 г., изм. и доп., бр. 42 от 2009 г.)

§ 3. В срок до един месец от влизане на закона в сила, Народното събрание избира Председател и заместник-председатели на Сметната палата.

§ 4. В срок до един месец от избора на Председател се формира Консултативния съвет на Сметната палата.

§ 5. В срок до един месец от избора на Председател, функционалната и териториална организация на Сметната палата се привежда в съответствие с изискванията на този закон, като се приема Правилника за устройство и организация на дейността на Сметната палата и Правилника за подбор, назначаване, обучение, оценка на трудовото изпълнение и професионално развитие на одиторите и служителите.

§ 6. В срок до един месец от приемане на Правилник за устройство

и организация на дейността на Сметната палата, се провежда конкурс за назначаване на директорите на дирекции.

§ 7. В срок до три месеца от избора на Председател, той утвърждава и оповестява актовете по чл. 20, т. 6.

§ 8. В срок до един месец ***(от формирането му ????)*** Консултативният съвет приема Правила за условията и реда за провеждане на изпит за назначаване на одитори в Сметната палата.

§ 9. Изискването по чл. 25, ал. 1, т. 2 за одиторите, назначени в Сметната палата до влизане в сила на този закон, следва да бъде изпълнено в 6-месечен след приемането от Консултативния съвет на Правилата за условията и реда за провеждане на изпит за назначаване на одитори в Сметната палата. След изтичането на срока неиздържалите изпита за одитори се преназначават на длъжност "стажант-одитори".

§ 10. Одитите, по които докладите не са връчени до влизането на закона в сила, се довършват по реда на този закон. Останалите одити се довършват по реда на отменения закон, като Председателят упражнява правомощията на Сметната палата като колективен орган по глава пета и шеста на отменения закон.

§ 11. Заварените актове на Сметната палата запазват действието си, доколкото не противоречат на изискванията на този закон.

§ 12. В Закона за обществените поръчки (Обн., ДВ, бр. 28 от 2004 г., изм. и доп., бр. 53 от 2004 г., бр. 31 от 2005 г., доп., бр. 34 от 2005 г., изм., бр. 105 от 2005 г., доп., бр. 18 от 2006 г., изм., бр. 33 от 2006 г., изм. и доп., бр. 37 от 2006 г., изм., бр. 79 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., изм. и доп., бр. 94 от 2008 г., доп., бр. 98 от 2008 г., изм., бр. 102 от 2008 г., изм. и доп., бр. 24 от 2009 г., изм., бр. 82 от 2009 г., изм. и доп., бр. 52 от 2010 г., изм., бр. 54 от 2010 г.) се създава чл.127в:

„Чл. 127в. (1) Актовете за установяване на нарушения по този закон, констатирани от органи на Сметната палата се съставят от оправомощени одитори в срок от шест месеца от деня, в който нарушителя е открит, но не по-късно от три години от извършването му.

(2) Наказателните постановления се издават от Председателя на Сметната палата или от оправомощени от него длъжностни лица.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания."